У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція "Svoboda" Адміністрація 81-83 Grand St Jersey City N J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 ... в Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюзу BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. No. 101. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 29-го ТРАВНЯ (MAY) 1971 Ч. 101. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 28 травня 1971

В АМЕРИЦІ

ГОЛОВИ ОКРЕМИХ Президентських Комісій, зізнаючи в Сенатській Підкомісії, заявили, що в цій країні загрожують вуличні заворушення, або навіть громадянська війна, коли нічого не зробиться тепер, щоб до цього не допустити. Ці голови Президентських Комісій — це брат колишнього президента д-р Мілтон Айзенгавер, який очолював Комісію в справі запобігання злочинам, і Ніколас де Каценбах, що був головою Комісії в справі злочинности. Вони обидва заявили в Сенатській Підкомісії, що Уряд зовсім не здійснює тих рекомендацій, які зробили комісії. Головний прокуратор навіть не потелефонував в цій справі до голови комісії, — нарікав Мілтон Айзенгавер. Революційні елементи мають доволі зброї, щоб започаткувати поважні заворушення, — побоюється д-р Айзенгавер. Де Каценбах нарікав на те, що суди не зреорганізовані і не можуть своєчасно вирішувати справи.

АДМІНІСТРАЦІЯ ХАРЧІВ І ЛІКІВ стверджує, що фармацевтичні фірми часто цей сам лік реклямують як „новий", щоб якнайбільше його продати, але до АХЛ зголошують його як „старий", щоб легше дістати дозвіл його продавати. До таких „нових" і „старих" ліків зараховують „Екцедрін" та вітаміну „Ц", яка має охороняти проти загальної перестуди, хоч це не є певне.

В СЕНАТСЬКІЙ ПІДКОМІСІЇ ПРАЦІ зізнавав секретар праці Джеймс Д. Гаджсон, який заявив, що не можна збільшувати мінімальну заробітну платню за одну годину праці до 2.25 доляра, бо це збільшило б число безробітних та пошкодило б економіці країни. Секретар праці підтримував урядовий проєкт в цій справі, згідно з яким теперішню мінімальну платню з 1.60 доляра мали б від 1-го січня збільшити до 1.80, а від 1-го січня 1974 — до 2-ох долярів.

В ЮБА СИТІ В КАЛІФОРНІЇ заарештовано 37-річного фармерського контрактора, який вбив 20 сезонових фармерських робітників, тіла яких знайдено в недалекому саді. Злочинець одружений і є батьком чотирьох доньок у віці від 4-ох до 8-ох років. Це вбивство можна пояснити тільки божевіллям злочинця. І так воно в дійсності є, бо злочинець Хуан В. Корона лікувався в шпиталі для умово хворих, бо лікарі визнали його як шизофреніка. Його віддали в опіку родині як небезпечного для людей і для нього самого.

У СВІТІ

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ ЗСА МЕЛВІН ЛЕРД заявив урядові Західньої Німеччини, що ЗСА не втратили і не втратять зацікавлення в обороні прав Західнього Берліну супроти посягань СССР і сателітної Східньої Німеччини. Мелвін Лерд перебуває в Бонні, де відбулась конференція країн НАТО. Бонн був трохи стурбований переговорами про роззброєння між СССР і ЗСА, але така заява секретаря оборони ЗСА виявила, що німцям немає чого турбуватись за долю Берліну.

З ПЕРШОГО ЛИПНЯ В АНГЛІЇ НАБУДЕ СИЛИ новий іміграційний закон, на підставі якого до тієї країни впускатимуть щороку 10 000 імігрантів з азійських країн. Ідеться головно про людей з колишніх англійських колоній з Африки й Індії, британських підданих, які зберігають давні англійські пашпорти. Уряди новостворених держав неприхильно відносяться до таких англійських громадян на своїх територіях, і тому вони прохають права в'їзду до Англії. Більшість із таких британських підданих є власниками малих торговельних підприємств.

АВСТРАЛІЙСЬКИЙ УРЯД ВИЯВИВ БАЖАННЯ нав'язати тісніший контакт з урядом червоного Китаю. Австралія далі визнає національний Китай на Формозі, як незалежну державу, але з комуністичним Китаєм провадить від довшого часу досить жваву торгівлю. Тепер австралійська дипломатія почала робити заходи для налагодження ближчого зв'язку з Пейпінґом. Із столиці Австралії Канберри інформують, що австралійський уряд бажає покищо тільки „діялогу", себто інформаційних розмов з представниками комунокитайського режиму.

ЯПОНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕЙСАКУ САТО повідомив на пресовій конференції, що Японія не плянує робити девальвації грошей — японських єнів. Дехто з американських фахівців вважає, що єн коштує насправді дорожче, ніж його цінять на міжнародному ринку. Але Японія не бажає ніяких змін, побоюючись імовірної політики стримування індустрійного розвитку Японії збоку інших індустрійних країн.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ЗВЕРНУВСЯ до уряду Південного В'єтнаму, щоб він зробив усе можливе для якнайшвидшого передання Північному В'єтнамові 570 хворих і немічних полонених з Південного В'єтнаму. Сайґон не поспішав з такою передачею, але тепер повідомив, що тих полонених буде переладовано в червні з корабля на корабель і так їх передадуть Північному В'єтнамові. Очевидно, нікого не будуть примушувати повертатись до комуністичної країни, якщо хтось із полонених того не забажає.

Литовського втікача Сімаса Кудірку засудили на 10 років „за зраду"

Москва. — Совєтська пресова аґенція сповістила про засуд у Латвійській ССР чотирьох громадян жидівської національности „за протисовєтську активність". Але закордонні кореспонденти з Москви повідомляють, що в СССР відбувся ще один процес, над литовським 32-річним політичним втікачем Сімасом Кудіркою, якого засуджено на 10 років каццету „за зраду". Сімас Кудірка, який працював радистом на совєтському риболовному кораблі, перескочив біля американського побережжя на катер американської берегової охорони „Віджілент" і на колінах прохав, щоб його не видавали назад до рук совєтів. Однак, команда американського катера зробила нечуваний в історії ЗСА вчинок, брутально видавши політичного втікача. Сімаса Кудірку побили совєтські матроси й забрали на свій корабель. Після цього випадку двоє американських старшин з Прибережної Охорони подались у відставку. Білий Дім не був вчасно поінформований про той випадок. Сімаса Кудірку судили минулого тижня в Вільні, в совєтській Литві, і засудили його на 10 років важких робіт.

ДЕБАТИ НАД ЗВІТАМИ КОМІСІЙ ВИПОВНИЛИ ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ

Союзівка, Кергонксон, Н.Й. — Дебати над звітами комісій: публічних зв'язків і преси, для жіночих справ, для справ молоді і спорту і для канадійських справ виповнили четвертий день нарад Головного Уряду УНС в четвер 27 травня ц.р. Того ж дня після полудня завітали на Союзівку архітекти Юліян Ястремський і Аполінарій Осадца, конструкційні інженери Роман Волчук і Ярослав Ткач та інженери побудови каналізаційної й електрифікаційної систем Роман Галібей, Володимир Кух і Юрій Ференцевич, щоб з'ясувати Головному Урядові поступ будови 15-поверхового хмаросягу УНСоюзу в Джерзі Сіті. Увечері вони були гістьми на традиційному прийнятті під кінець нарад Головного Уряду. На п'ятницю 28 травня ц.р. були передбачені дебати над звітами комісій фінансової й організаційної, схвалення усіх звітів та відповідних резолюцій і рекомендацій.

Президент не хоче бути учасником у правиборах в 1972 році

Вашингтон. — Виявляється, що Білий Дім вирішив, щоб президент Ніксон не брав участи у правиборах в найближчому році, бо популярність Президента мали б випробувати його прихильники, які зголосяться як республіканські кандидати на президента в окремих стейтах, які протиставитися будуть республіканцям, що кандидуватимуть як Ніксонові противники. Таким першим кандидатом у правиборах у стейті Огайо буде сенатор Роберт Тефт молодший, який кандидуватиме замість Ніксона, щоб ствердити, якою популярністю втішається Президент в цьому стейті. Сенатор Тефт сказав, що Президент не має часу на те, щоб вести правиборчу кампанію, бо він має на голові такі важливі справи, як закінчення війни у південно-східній Азії та впорядкування економіки. 54-річний сенатор Тефт перед проголошенням своєї кандидатури конферував з головним прокуратором Джаном Н. Мітчелом, який має очолювати виборчу кампанію за перевибір Ніксона в 1972 році. Передбачають, що від Республіканської Партії виступав би у правиборах в стейті Ню Гемшір сенатор Норман Каттон, який поборював би конгресмена Пола МекКлоскі з Каліфорнії — противника Ніксонової політики. В попередніх правиборах в 1964 і 1968 роках замість президента Джансона у правиборах брали участь його прихильники. Та дехто твердить, що такі стейтові замісники президентів у правиборах спричиняють ту невигоду, що вони мусять багато уваги присвячувати стейтовим проблемам, занедбуючи загальні проблеми цілої країни.

НТШ у ЗСА відзначило століття народин Лесі Українки

Урочистою Науковою Конференцією, що відбулася 22 травня 1971 р., відзначило Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА і його Філологічна Секція соті роковини народин Лесі Українки. Конференцію, що відбулася в українському Інституті Америки в Ню Йорку, відкрив і нею проводив директор Філологічної Секції проф. д-р В. Лев. Першу доповідь на тему „Леся Українка в чужомовних довідниках" виголосив д-р М. Вацик. Прелеґент подав численні згадки з англійських, французьких, італійських, німецьких, московських, польських, чеських, хорватських, болгарських, литовських і латвійських довідників та енциклопедій, в яких є поміщені статті про Лесю Українку, її творчість та її визначну ролю, яку вона зайняла в українській літературі. З черги ред. Е. Верган виголосив доповідь п. т. „Леся Українка у літературних взаєминах з Василем Стефаником". Прелеґент подав подробиці із зустрічей Лесі Українки зі Стефаником, які однаково розуміли ролю письменника в оформлюванні духовости народу та скріплюванні його національної свідомости. Характеризуючи тодішні стилі в літературі, ред. Верган зазначив, що Леся Українка — зриваючи зв'язки з тодішнім реалістично-натуралістичним напрямком в літературі, взяла за зразок для себе стиль неоромантизму, що був стилем тогочасної зах. европейської літератури.

В доповіді п. н. „Модерністичні визвуки у драматичній творчості Лесі Українки" проф д-р Р. Кухар також підкреслював впливи західньої европейської драматурґії на творчість Лесі Українки. Цитуючи твори Гавптмана, Метерліна і ін. прелеґент схарактеризував мистецькі течії символізму і неоромантизму, що тоді проникнули в літературу, проявилися також у драматичних творах Лесі Українки. Вона користувалась у своїх творах біблійними, історичними, мітологічними і етнографічними джерелами.

Проф. д-р В. Т. Жила зайнявся у своїй доповіді п. н. „Пророчий дар у фізично безсилої жінки" (Драматична поема „Кассандра") аналізою цієї поеми, в якій Леся Українка опрацювала дві теми, а саме трагедію цент-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Комітет ФКУ в Клівленді здобув знову чотирьох меценатів

Клівленд. Огайо (В. Л.). — Щоб пожвавити збіркову кампанію для завершення Гарвардського Центру Українських Студій місцевий Комітет Фонду Катедри Українознавства розіслав 1500 листів зі заявами та відповідною відозвою до українських мешканців Клівленду й околиць. Відгук нашого громадянства на згадані листи є позитивний. Багато жертводавців разом зі заявами присилають до Комітету ФКУ грошові перекази; або декляpують відповідну суму, щоб сплачувати ратами. Чотирьох наших професіоналістів і знаних громадських діячів переслали свої княжі пожертви і стали меценатами ФКУ, а саме: д-р Ярослав Мігайчук 1150.00 дол. (попередньо вплатив 1350.00 дол.), д-р Микола Дейчаківський 1000.00 дол. (попередньо вплатив 1000.00 дол.), Роман Почтар 1000.00 (попередньо вплатив 1000.00), та д-р Зенон Бойчук 1000.00 долярів.

Д-р Ярослав Мігайчук у супровідному листі пише: „... Встановити в потрібних максимальних рамках Гарвардський Центр Українських Студій—одне чи не з найважливіших наших теперішніх завдань. Тож чи не варто для його здійснення присвятити всі наші зусилля ...".

Департамент Оборони твердить, що СССР має два нові роди міжконтинентальних ракет

Вашингтон. — Продовжується дискусія в справі побудови в СССР нових 60-ох силосів для міжконтинентальних керованих ракет. Представник Департаменту Оборони заявляє, що нові силоси-сховки для ракет призначені для нових двох родів міжконтинентальних ракет, а не тільки для ракет СС-11 і сильніших ракет СС-9. Заступник асистента секретаря оборони Джеррі В. Фрідгейм заявив, що вже узгіднено зібрані вісті про нові совєтські силоси: вони є так збудовані, що до них можна вміщувати сильніший тип совєтських ракет СС-9. Дехто з фахівців твердить, що нові силоси призначені для двох родів теперішніх ракет: СС-11 та СС-9. Дані про ці нові силоси приносять літаючі сателіти. На основі світлин, що їх дають сателіти можна ствердити, що нові силоси мають коло 30 стіп в діяметрі, і є дещо більші, як силоси, призначені для ракет СС-9. Один фахівець заявив, що треба чекати на те, коли СССР випробовуватиме нові, або поліпшені давні ракети, а це повинно відбутися влітку цього року. Коли СССР змінив тільки розміри силосів і не випродукував нових ракет, тоді не буде тесту ракет.

Брежнєв у Празі залякує політичними процесами

Прага. — Генеральний секретар ЦК КПСС Леонід Брежнєв, який перебуває у Празі з совєтською делегацією на 14-му з'їзді комуністичної партії ЧССР, попередив про можливість політичних процесів у Чехо-Словаччині. Він сказав, що звільнені з усіх постів і з членства в партії провідні діячі з 1968 року винні в порушенні „соціялістичної законности". Л. Брежнєв зробив таке попередження, виступаючи на одному з празьких заводів, що був у центрі опору совєтській інвазії в 1968 році. „Прикриваючись демагогічними гаслами, – сказав Брежнєв, — праві ревізіоністи порушили демократичні закони соціялістичної Чехо-Словаччини". Виступ провідника комуністичної партії СССР прозвучав як осторога, а може і вказівка сучасному партійному керівництву в ЧССР поставити під суд колишніх партійних діячів, у тому й Александра Дубчека, організатора реформ. Брежнєв не назвав його прізвища, але говорив про „дволичних політиків, які багато говорили про гуманний соціялізм". Александер Дубчек та його прихильники починали здійснювати свої реформи саме під гаслом „гуманного соціялізму". Дотепер у Чехо-Словаччині відбулися тільки три політичні процеси після 1968 року, дармащо з членства в комуністичній партії викинули кругло 60.000 осіб. Не було суду над жадним із видатних прихильників А. Дубчека. Сучасний провідник комуністів у ЧССР Густав Гусак перебуває під тиском найбільш ортодоксальних партійців, які вимагають продовження чистки в лавах партії та влаштування політичних процесів.

СССР і Єгипет підписали 15-літній договір про дружбу і співпрацю

Каїро. — Президент Об'єднаної Арабської Республіки, ОАР, Анвар ель-Садат і голова Президії Верховного Совєту СССР М. Підгорний підписали в Каїро договір тривалістю на 15 років про дружбу і співпрацю. Цей договір був підписаний у висліді дводенних, дуже інтенсивних консультацій і переговорів між обома сторонами. У договорі зазначено, що обидві держави зобов'язуються не втручатися у внутрішні справи підписаних країн. Підгорний і Садат повідомили в комунікаті, що Совєтський Союз і надалі буде допомагати Єгиптові та іншим арабським країнам, щоб вони могли забрати назад „усі арабські землі, окуповані Ізраїлем". Текст договору був оприлюднений через совєтську пресову аґенцію ТАСС на 5 годин раніше, ніж його опубліковано в Єгипті. В спільному комунікаті ель-Садата і М. Підгорного обвинувачено Ізраїль в тому, що він „відкидає" мирні пропозиції для полагодження кризи на Середньому Сході", а Ізраїль названо „імперіялістичним". Єгипетська, як і совєтська преса, називають підписаний договір „історичним документом". У договорі є пункти про економічну допомогу, співпрацю в ділянці науки, техніки й культури. Зазначено також, що СССР продовжуватиме постачати Єгиптові зброю і буде далі вишколювати єгипетських офіцерів та вояків. Зазначається й те, що Єгипет продовжуватиме йти „шляхом соціялістичного розвитку".

Комбатантські та молодечі організації підготовляють посвячення Пам'ятника-Хреста в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Ню Йорк (Ю. Ф.) — В дні 25 травня ц. р. в домівці Братства Броди-Лев в Українському Народному Домі в Ню Йорку відбулися чергові наради представників комбатантських та молодечих організацій в справі підготови посвячення Пам'ятника-Хреста в честь поляглих у боротьбі за волю і державність України на Українському Православному Цвинтарі в С. Бавнд Брук, Н. Дж. в дні 13 червня 1971 р. Наради відкрив в год. 7.40 вечора заст. голови комітету посвячення пполк. Ю. Лопатинський та після привітання учасників нарад на чолі з головою Консисторії УПЦ в ЗСА Владикою Архиєпископом Мстиславом приступив до переведення наміченої програми нарад. Після звіту секретаря комітету Ю. Ференцевича з пророблених досі підготовчих праць приступлено до дальшого обговорення й устійнення програми посвячення. В діловій дискусії, в якій взяли участь усі учасники наради, доповнено й уточнено запропоновану на попередніх сходинах в дні 15 травня ц. р. програму та винесено ряд постанов щодо дальшої підготови свята. Розглянено пропозицію ген. хор. П. Самутина в справі додання до програми Святочного Апелю-Рапорту в якому були б згадані усі частини Українських Збройних Сил усіх періодів боротьби за Державність. Стверджено ще раз, що згідно з бажанням проводу УПЦ в ЗСА, ініціяторів здвигнення пам'ятника, урочистість його посвячення повинна стати свідоцтвом тісного духового та ідейного зв'язку нашої молоді з колишніми вояками українських військових

(Закінчення на стор. 3-ій.)

ДЕМОНСТРАЦІЯ ЗА ПОМІСНІСТЬ УКЦЕРКВИ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Фраґмент із демонстрації вірних УКЦеркви, проведеної у вівторок 25 травня ц. р. біля катедри Непорочного Зачаття у Філядельфії. На фото: демонстранти з портретами Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого та з транспарентами і таблицями, на яких були виписані вимоги Помісности УКЦеркви, як також прізвища єпископів знищених Москвою. (Фото: Юрій Вірт)

В КАНАДІ ОЧІКУВАЛИ ПРИЇЗДУ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА КАРДИНАЛА ЙОСИФА СЛІПОГО

Торонто. — Вірні української Католицької Церкви й уся українська громада Торонта й інших міст українського поселення чекали приїзду до Канади в п'ятницю 28 травня ц. р. Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого. В неділю 23 травня в усіх українських католицьких церквах Торонта було прочитане звернення Преосвященного кир Ізидора Борецького, єпископа Торонтської дієцезії, із радісним повідомленням про приїзд Блаженнішого Первоієрарха Кир Йосифа Сліпого, як також про всі заходи й підготову для урочистого прийняття Достойного Гостя в Торонті із одночасним запрошенням взяти в урочистих привітаннях якнайчисленнішу участь. Закінчується звернення такими словами:

„Хоча Верховний Архиєпископ має ще до поборення деякі труднощі, але одноцушна постава нашого загалу, що вислав уже і висилає тисячі телеграм до Св. Отця, прямо домагаючись невідкличного приїзду нашого Геройського Первоієрарха до нас, впевняє нас, що Блаженніший Верховний Архиєпископ таки до нас прийде. На випадок якоїсь незвичайної перешкоди у приїзді всі вірні будуть про це повідомлені на радіопрограмах. Просімо Всевишнього та доложім всіх старань, щоб радісна зустріч, як заплянoвано, із головою нашої Української Католицької Церкви Блаженнішим Верховним Архиєпископом здійснилась".

Згідно з повідомленням канадійського англомовного щоденника „Торонто Дейлі Стар" з 25 травня ц. р., в домі УНО відбулося велике зібрання українців Торонта, скликане у зв'язку з евентуальною можливістю заборони Ватиканської Курії для Верховного Архиєпископа провести заплянoвану поїздку. Кардинала Йосифа, як сказано в газеті, мав попередити ще 19 травня ц. р. представник Папи Павла VI, що поїздка не зможе відбутися. Присутні на зборах висловили з цього приводу рішучий протест і вислали до Святішого Отця телеграму із зверненням дозволити на приїзд Верховного Архиєпископа до Канади і ЗСА. Водночас із цим делеґація українських католицьких священиків відвідала в цій справі Папського Нунція в Оттаві, звертаючи йому увагу на важкі наслідки, що їх може викликати серед вірних Української Католицької Церкви заборона відвідин Верховного Архиєпископа в Америці.

До часу випуску цього числа „Свободи" в п'ятницю 28 травня ще не одержано ніякого повідомлення про приїзд Кардинала Йосифа до Торонта.

Ніксон домагається більшої допомоги для мистецтва

Вашингтон. — Президент Ніксон, промовляючи на річній Конференції Об'єднаних Мистецьких Рад в готелі „Мейфлавер", заявив, що він бажає собі, щоб збільшувалася співпраця між урядом і мистецтвами, бо це буде корисне для обидвох сторін. Президент сказав, що він вислав до всіх урядових аґенцій окреме звернення, в якому просить їх, щоб вони могли з'ясувати, на скільки можуть допомогти мистецтву, і на скільки мистці можуть допомогти урядовим аґенціям. Всі урядові аґенції мають до 20-го вересня предложити свої суґестії голові Мистецької Допомогової Ради Ненсі Генкс.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

УКРАЇНСЬКІ РИЗИ З КИЇВСЬКИХ ЦЕРКОВ У СТЕМФОРДІ

Український Музей у Стемфорді разом із іншими українськими установами закупив цінні ризи із історичних українських церков і монастирів Києва, що були на продажі в американській компанії Парке Бернет ґалеріях. Ці ризи були вже на виставці в Ню Йорку, Нюарку і Філядельфії. Від 21 травня ризи є виставлені до публічного оглядання в Українському Музею в Стемфорді до 21 червня включно. Оглядати буде можна в суботи від год 2 - 5 по полудні і так само в неділі. Якщоб хтось бажав оглядати в іншу пору, то просимо зголоситися до Управи Музею; 161 Гленбрук Рд. Стемфорд, Конн. або телефонічно (203) 348-0282. веч.

ВШАНУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Філядельфія. — 45-ті роковини трагічної смерти Головного Отамана і Голови Директорії Симона Петлюри відзначать українці у Філядельфії в суботу 5-го червня, в залі Бенджамін Френклін гайскул, о 7:30 вечора. Головну промову виголосить ген.-полк. Павло Шандрук, у мистецькій частині візьмуть участь акторки Марія Степова-Карп'як, Юлія Шашаровська та хор „Прометей" під дириґуванням М. Длябоги. До Громадського Комітету святкування ввійшли всі організації під патронатом Відділу УККА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

День Пам'яті, День Поляглих

День Пам'яті — Меморіял Дей, що припадає щороку на 30 травня, буде відзначуваний цього року у З'єднаних Стейтах Америки 31 травня, урочистостями й дозвіллям. На військових кладовищах ЗСА маятимуть в цьому дні прапори і горітимуть світла для вшанування тих, що поклали своє життя за велич і могутність ЗСА. Ветерани американських воєн відбуватимуть паради, присвячені славній пам'яті товаришів зброї, що загинули і в ЗСА і в різних країнах світу.

Проклямований вперше 1868 року, як „Декорейшен Дей" для відзначення героїв, що згинули в обороні Батьківщини, згодом, з 1882 року цей день був установлений Армією, як День Пам'яті: для вияву всенаціональної пошани для поляглих не тільки в громадянській війні, але й у всіх війнах Америки. Останніми роками в День Пам'яті вшановує американська Нація також і тисячі вояків, що полягли в обороні свободи, миру і безпеки світу чи то в Кореї, чи сьогодні у В'єтнамі. Днем спогадування своїх найближчих — синів, братів і чоловіків буде цей день також для численних осиротілих американських родин.

За своїм змістом і спрямуванням День Пам'яті відповідає встановленому ще на рідних землях українському Дневі Поляглих, що його проводили в час Зелених Свят, ідучи на могили Поляглих вояків українських Армій і збройних з'єднань, запалюючи там свічки і відправляючи молебні — звичай, що продовжується ще й сьогодні у важких умовах режимних репресій та заборони. Ще сьогодні українці Львова, багатьох міст і сіл України зберігають цю традицію зеленосвяточних поминок, відвідуючи могили поляглих за Волю України.

Єднаючись з усією американської нацією у відзначуванні пам'яті її синів, сповняємося сьогодні глибокою вірою, що й українцям ще буде дано відзначувати Дні Пам'яті — Дні поляглих в незалежній і суверенній соборній Україні. Що й українці зможуть об'єднатися в ці дні в загальній пошані для тих, що гинули під українськими прапорами, для української ідеї — за Україну.

Брежнєвська доктрина

Світова преса часто - густо згадує про „Доктрину Брежнєва", а особливо тепер, коли в Празі триває 14-й з'їзд комуністичної партії ЧССР. На тому з'їзді генеральний секретар ЦК КПСС Леонід Брежнєв виступав із промовою і в ній сам вихваляв власну доктрину. В чому її сенс і чи її автором є дійсно найвищий партійний функціонер і некоронований російський імператор Л. Брежнєв?

Займаючи пост генерального секретаря ЦК КПСС після усуненого Хрущова, Л. Брежнєв вважав за потрібне більш відверто виявити світові імперську суть СССР. У кількох промовах він говорив, що СССР непорушний своєю єдністю, називав СССР „батьківщиною совєтського народу", а Москву — столицею. Якщо так трактувати, то українці в СССР чи інші не російські нації й народи не мають, виходило б, ні власної батьківщини, ні своєї столиці, дармащо, наприклад, Київ значно старіший, ніж Москва. Вже це яскраво виявляло зміст так зв. комунізму на російський лад: СССР — це мала б бути Росія, а коли хтось виступає проти такого „інтернаціоналізму", то для них є досить місця в божевільнях, у тюрмах і в кацетах. Коли ж у 1968 році маленька Чехо - Словаччина наважилась піти шляхом власних реформ, щоб дихнути трохи вільніше, тоді „Брежнєвська доктрина" запрацювала повною парою: на ЧССР підступно, з різних сторін посунули військові з'єднання совєтської та інших армій Варшавського пакту. За доктриною Брежнєва, всі країни так зв. соціялістичного бльоку не мають дійсної державної незалежности, вони повинні бути співзалежні, мусять „поступатись" своїми інтересами, а Москва має право кинути своє військо до кожної з них, в обороні „соціялістичного бльоку".

Імперіялісти завжди знаходили для прикриття своїх плянів якісь гарні фрази про оборону покривджених тощо, як це робив і Гітлер. Доктрина Брежнєва насправді означає поширення московськоо імперіялістичного апетиту на країни Східньої Европи та намагання узаконити національно - державну загибель країн - сателітів. Її автором був не Л. Брежнєв, а московський цар Петро І-й.

Панас Феденко

СКОРБНІ ДУМИ

„І цій країні вмерти"?
(Павло Тичина)

I

Мюнхен. — Ще як Тичина не цілував „пантофлі папи" (московського Леніна), написав він ці трагічні слова, 1920 року.

В стародавньому Римі поетів називали фатес (віщуни, пророки). У поетів діє інтуїція, чуттєве передбачення будучности; звичайно не у всіх, а в тих, що ми називаємо геніяльними. (Латинське слово genius — це надприродний дух).

Тарас Шевченко чув у собі силу передбачення. Писав він:

„Щось пророче мені вже заглядає в очі"... Він передчував страшну небезпеку для свого народу „окраденого злими людьми" і збудженого „в огні".

„Ох, неоднаково мені!" — цей стогін вирвався у поета, що перебував у казематі Петропавловської твердині в Петербурзі 1847 р.

В поезії „Ой чого ти почорніло, зеленеє поле", — Шевченко згадав ту небезпеку, що від Переяславського договору 1654 року висіла мов меч Дамокла над життям українського народу:

„А ще мене гайворони обсіли з півночі; клюють очі козацькії, а трупу не хочуть"...

Очі дають людині бачити світ. Без очей людина невидюща, темна. Небезпеку затемнювання політичної свідомости українського народу старанням „гайворонів з півночі" Шевченко бачив і відчував усе своє життя. Ненавість до російського імперіялізму, колоніялізму, обскурантизму, деспотизму оживляла поетичну творчість Шевченка і його політичні стремління.

Ці думки збудило в мені питання відомостей про зміни в числі людности різних національностей у комуністичній Російській імперії, що зветься від 1922 року „СССР". Перепис населення СССР в 1970 році дає багато матеріялу для думання: це, мов дзеркало, в якому знайдете образ змін, що настали в різних республіках Совєтського Союзу від 1959 р. до року 1970.

Але треба глянути глибше. Були на території Росії й СССР переписи й раніше: 1897 р., 1926 р. і р. 1939. Подивимось, як сухі числа відображують долю народів цієї деспотичної імперії.

Є маленький нарід — калмики на Північному Кавказі (між предками Леніна були теж калмики). 1926 р., за переписом, начислено калмиків в СССР 128.700 осіб. (Центральное Статистическое Управление СССР. Всесоюзная перепись населения 17 декабря 1926 г. Выпуск IУ, Москва 1928). А скільки калмиків в СССР тепер? Є їх 137 тисяч. („Известия", Москва, 17. 4. 1971). Минуло майже півстоліття, і за цей час прибуло калмиків менше, як 10 тисяч! Хтонебудь спитає про причину цієї національної катастрофи. Про це говорив Хрущов на з'їзді компартії в 1956 р.: дрібні народи Північного Кавказу, в тім числі теж калмиків виселено рішенням Москви в Середню Азію, бо вони, мовляв, не були льояльні до комуністичного уряду. Це сталося в 1944 році. Після 1956 р. калмиків та інших депортованих „регабілітовано", крім кримських татар і німців. Їм дозволено вернутися в свої „республіки". Але поневіряння невільних переселенців лишило свій згубний слід. Велика частина їх загинула і багато було „ненароджених". Сталін грозив теж виселенням українців за Урал: тільки число врятувало нас від депортації.

Деякі інші народи СССР не зазнали такого тяжкого переслідування, як калмики та інші депортовані в час другої світової війни і збільшилися в числі. Наприклад, за переписом 1926 р. мешканців грузинської національности 1,821.1 тисяч. В 1970 р. перепис показав кількість грузинів в СССР 3.245 тисяч.

Тюрків Азербайджану (південь Кавказу) було в 1926 році 1,752.2 тисяч. В 1970 р. начислено азербайджанців 4.380 тисяч. Таким чином число грузинів в СССР на протязі 45 років виросло більше як на 56%. Азербайджанці мають приріст за той самий час більш 100%. Причина ясна: хоч ці народи зазнали терору і всяких переслідувань в час примусової колективізації, але не були виселені з своїх територій, як це сталося з народами Північного Кавказу.

Як же представляє совєтська статистика долю українського народу під диктатурою Москви? За переписом 1926 року в СССР було коло 32 мільйонів українців. За межами СССР жили компактною масою українці під владою польською, румунською і чеською, в числі коло 7 мільйонів. Разом було тоді українців коло 40 мільйонів. В ході другої світової війни Москва захопила під свою владу майже всі українські землі (Холмщину і Лемківщину подаровано полякам).

Перепис людности в СССР року 1970 показує число українців у цій неісходимій імперії 40 753 000. Виходить, що від 1926 р. до 1970, протягом майже півстоліття, українська людність не мала приросту! Цей нарід на його природою багато обдарованій землі московський режим засудив на стагнацію і на повільне вимирання: бо нарід, що не має приросту людности, є у величезній небезпеці.

Як удалося Москві досягнути такого „чуда", що український нарід, який виявляв у минулих століттях надзвичайну силу і витривалість („плідна мати козацька", — писав кошовий отаман Іван Гусак до гетьмана Мазепи 1697 року), перестав від 1929 року „множитися і заселяти землю"? Адже ж наші предки сотки років жили в сусідстві з Диким Полем, відкіль приходила орда забирати невільників. Після руїни Української Козацької Республіки на Правобережній Україні (1678 р. знищено столицю Чигирин) Москва, Польща і Туреччина постановили в договорах обернути Правобережну Україну в безлюдну пустиню. І все ж українське козацтво і плуг нашого ж таки хлібороба, перемагаючи всі труднощі, перешкоди й небезпеки, вернули народові його землю, текучу „молоком і медом".

Щоправда, уряд царської Росії роздаровував своїм вельможам землі в Україні і пробував насилати в Україну своїх колоністів. Але число українців збільшувалося, і перед 1914 роком Україна мала „аграрне перенаселення". Тому наші хлібороби переселялися за Волгу, в Середню Азію, навіть на Далекий Схід, де були вільні землі.

Московська статистика ствердила, що в період від 1897 р. до 1926 р. (протягом 30 років) українська людність в царській (потім комуністичній) Росії рбільшилася була на 54,2%.

Треба кожному знати цю систему народовбивства, що її поставила Москва для знищення українського народу. І раніше в історії України уряди московський і польський пробували викоренити українську людність над Дніпром. Московський князь Іван III (помер 1506 р.) був союзником кримського хана Менґлі - Гірея і намовляв орду, щоб нищила українські землі: хан захопив був у Києві церковні посуди і послав як подарунок Іванові III в Москву.

Обозний коронний польський (начальник артилерії) Анджей Потоцький писав 1659 р., що треба наслати орду на Україну, щоб вивела з України якнайбільше людей у неволю: тоді, мовляв, знесилена Україна покориться польській владі. („Памятники Киевской Комиссии для разбора древних актов, том III, Київ, 1852 р.).

Московське політбюро знайшло більш радикальний спосіб проти непокірної України. Ще в першій половині 1921 р. в Україні були поширені повстання проти московської окупації. Неврожай того року поставив людність Південної України перед небезпекою голоду. Неврожай спричинив голодування людности і над Волгою.

Уряд Леніна охоче прийняв допомогу харчами з Америки та з інших країн. American Relief Administration під проводом Герберта Гувера послала значну допомогу, щоб рятувати голодну людність в Росії. Але про голод, що косив щодня тисячі людей в Україні, в світі не було відомо. Делеґат допомогової організації Ф. Нансена (Женева) „відкрив" голод в Україні.

На початку 1922 р., — писав він у своєму звідомленні, — в Південній Україні голодувало коло 8 мільйонів людей, 50% дітей вимерло. В голодних районах поширилося людоїдство... "La famine en Ukraine", Женева, 1922 р.). Делеґат Нансена обвинувачував Москву за свідоме виголоджування української людности.

ЗА КУЛЬТУРНИЙ ОБМІН

Увесь світ нині частково здійснює культурний обмін — книжками, науковцями, мистецькими колективами, студентами і т. д. Це позитивне явище стало можливим внаслідок значного покращання комунікації за останнє півсторіччя, намагань Об'єднаних Націй якось збалянсовувати різнобіжні політичні сили; внаслідок природнього бажання людини пізнати інші краї, політичні структури, культури різних народів та у висліді того, що після „герметичного" відмежування від світу СССР в часах Сталіна — у Кремлі змінили думку.

Це останнє нас цікавить найбільше. В СССР з добрий десяток років тому було створено десятки і десятки товариств „дружби" між СССР і майже кожною країною світу. До тих товариств всесоюзного значення додано „Відділення", себто відділи місцевого значення, як Український, Білоруський і т. д. Хоча вже 10 років існує, наприклад, Український Відділ Товариства Совєтсько - Австрійської Дружби, що мало в кінці травня ц. р. свій третій з'їзд у Києві, — ніхто в Україні не знає про його діяльність, та небагато чули про його „заходи" й вільні українці в Австрії. Але на з'їзді в Києві члени того т-ва за „видатну працю" дістали багато нагород і грамот — з Москви, від Всесоюзного Товариства, з централі. Кожне таке товариство автоматично підпорядковане Міністерству Внутрішніх Справ СССР, МВД, і не меншою мірою — КҐБ, Комітетові Державної Безпеки. Отже діяльність таких товариств виявляється не тільки у виступах танцювальних чи співочих ансамблів, а і в чому іншому, про що не інформує совєтська преса.

Чи можна дійсно виступати проти культурного обміну? Ні. Але можна і треба виступати й поступати так, як поступив молодий нуклеарний науковець д-р Борис Доценко із Києва: його послала Москва в Канаду для культурно - наукового обміну із завданням шпигувати — він вибрав свободу і тепер викриває „культобманників".

СССР настільки викривив у своїй закордонній практиці саму ідею культурного й подібного типу обмінів із зовнішнім світом, що діяльність його різного типу товариств, у тому й для „культурного зв'язку з українцями за рубежом", викликає оправдані підозри і ще більше оправдану нехіть вільних людей до такої „співпраці". Несподівані надсилання з Києва пропаґандивної комуністичної макулятури за кордон, на адреси, яких адресати не збирались давати совєтським культуртреґерам, насторожують навіть тих, яким все байдуже. Можна студентам у Бостоні підсунути безкоштовно запис опери „Арсенал" з протипетлюрівською тематикою і можна було й почути ту „оперу" через місцеве радіо — але у брехні, як відомо, короткі ноги.

Ідея обміну між народами — чудова. Однак, треба домагатись її справжнього, а не викривленого, здійснювання. Вільна українська спільнота не може мовчати тоді, коли українському народові затулила уста Москва. І як можна мовчати, коли та ж Москва шле через київську експозитуру та „Відділення" гарні мистецькі ансамблі, добрих співаків, які можуть репрезентувати українську культуру, а в той же час в Україні винищує українську культуру, душить рідне слово великого українського народу? Чи існувала десь і будь-коли держава, яка не видала б повного видання творів своєї найбільшої поетки, в 100-річчя її народження? А з Лесею Українкою — і не лише з нею, саме так поступають комуністичні культуртреґери. Якщо навіть на з'їзді письменників України не знайшлося відважних виступити проти валуєвської політики російщення України й інших „республік", то чи може вільна українська людина в діяспорі мовчати?

Так, вважаємо, треба підходити до проблеми культурного обміну. Ми за обмін, але без обману.

Обмін — справа двостороння. Мільйонова українська спільнота може вислати в Україну стільки українських книжок — для обміну, стільки ансамблів, стільки солісток і солістів, що український народ був би гордий за культурні, наукові й ін. досягнення своїх далеких заокеанських синів і дочок. Однак, український совєтський „культурний обмін" давно перетворився на політичний обман: показують тут те, що там додушують; надсилають сюди книжки чи платівки, яких там не можна знайти; пропаґують тут те, за що там, на берегах Дніпра і Дністра, судять судами без свідків.

Мають повну рацію ті чесні українці, які йдуть і демонструють проти ґеноцидної політики Москви, в тому і в ділянці культури, супроти не російських народів у СССР — демонструють перед залями, де відбувається не лише показ культурних досягнень, а й окозамилювання для чужинців. І ті люди мають повну рацію, які з бажання почути рідну пісню чи слово (переслідуване на батьківщині, йдуть на концерти, але перед тим роздають різномовні листівки в Парижі, Ню Йорку, Аделяїді, Мюнхені, Лондоні, Торонті й ін. містах, в яких сказана правда про московсько - большевицьке політичне окозамилювання Заходу з допомогою культурного обміну.

Леонід Полтава

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ, ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

З НАШИХ БУДНІВ

„ТУТ НАГРАНО"

У своїй патріотичній „Молитві" у великодньому числі „Гомону України", шановна подруга, Леся Лисак, красно дякує Богові за те, що створив неділю. Якби так на мене пішло, я радше дякував би Йому за те, що створив понеділок — день відпруження нервів і заслуженого відпочинку після суботньо-недільних хождений по концертах, академіях, ювілейних святах і тому подібних панелях. Народ імпрезується в прискореному темпі, товариства й організації перевиконують норми, щоб вичерпати святкувальний репертуар ще до кінця травня, бо там і не оглянешся, як нагрянуть ґрадуації, а далі вакації, і прийдеться, як щороку, кульбачити „Каделяка" та й везти дівку на Союзівку.

П-ні Наталя Башук з Торонта надрукувала раз, пригадую, вдумливу статтю, присвячену нашим імпрезам, в котрій писала, між іншим, таке: „...На мій погляд, для нас національні свята це виграні битви, це лет народу не у стратосферу, але в майбутнє, це моменти снаги і національної готовости".

Воно, звичайно, легше вигравати битви на сцені чи на естраді, чим на полі бою, проте, славити Бога, траплялися в нашій історії випадки, що ми вигравали воєнні баталії, з тими чи іншими воріженьками, і в смертному, як пишуть поети, змагу — на боєвищі. Та коли рахувати за виграну битву кожну маніфестацію чи святочну або й жалобну академію, тоді більше героїчного та звитяжного народу за українську еміґрацію в цілому світі немає! Виринає тільки спірне подекуди питання, чи ці, виграні на сценічних підмостках, баталії, справді піднімають нас у стратосферу світлого майбутнього, чи не спихають назад, завжди на ті самі, вихідні позиції?..

Колись, пригадую, ще в днях мого дитинства, коли скінчилися, бувало, на вигоні чи на толоці танці або так звані „музики", а парубки з дівчатами порозходилися „мріяти до зір", тоді танцювальну площу окуповували діти, здебільша дівчатка-підростки, що, побравшися за руки, ще довго крутилися в такт вальчика чи якоїсь коломийки, дармащо сільська „оркестра" вже давно перестала була грати. А коли дорослі питали їх: „Чого ви крутитесь, як дурні, та ж музики вже не грають!" — дітища відповідали: „Тут награно перед тим!" І крутились-танцювали далі...

Здається, що присудом долі, або, як хочете, історії, не тільки наша, українська, але й інші еміґрації приречені до того, щоб крутитись-танцювати в ритм і такт давно награних, відгомонілих мелодій або старих, „передвоєнних" ще платівок... Це — коли йде мова про старше покоління, що привезло ці стерті грамофонні платівки ще з Рідного Краю. Бо молодь — як молодь; вона вже танцює в іншому темпі і ритмі — рокен-ролиться. Якщо цікаві побачити й почути, приїжджайте в цей перший довгий кінець тижня на конвенцію паніє-докторів і всенародне гуляння під зоряним небом Союзівки.

Ікер

Лука Луців

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК У КРИТИЦІ

(12)

Цікава думка Лукіяновича про повоєнні твори Стефаника: „Письменник бачно розглядав своє середовище, аби зворушуватися його терпінням, як тут загриміли гармати й самопали, розблисли пожежі, покотилися буйні голови, і мужик, знаючи, що діє, — „закопував своїх синів у цу нашу землю, аби воріг з цего коріння не виторгав у свій бік". Мужик дізнався, що Україна — се та м'якенька земля, яка дає йому отари та стада, та стоги і повну хату дітей, а кров її пливе у жилах та кипить у серці сього ж українського мужика й інтеліґента. Стефаників мужик робиться із людини ще й патріотом, . . . а разом із сим Стефаникова творчість — з інтернаціональної по своїй суті робиться національною" (83-84).

Треба ще звернути увагу на те, як такий визначний радикал, як Д. Лукіянович, дивиться на селян-героїв у Стефаникових творах. Це тим потрібніше, що дехто підкреслює той факт, що Стефаник писав тільки про селян. Василь Костащук видав в Україні вже другим накладом книжку „Володар дум селянських" (Львів, 1959 і Ужгород, 1968). Тома Кобзей надрукував у Торонті книжку про Стефаника під заг. „Великий різьбар українських селянських душ", Лукіянович, партійний товариш Стефаника, пише, про те: „Вважаю випадковим той факт, що Стефаник, для втілення своїх думок шукає символів саме в мужицькому середовищі. Це нам значною мірою байдуже, бо коли поет доберdroppedться до нашої душі у хвилину глибикого зворушення, ми забуваємо, хто до нас промовляє. Байдуже воно й з артистичного боку (а так тільки можна дивитися на Стефаника!), і найкраще буде його порівняти до малярів. Отож чи художник малює чудові квіти, чи кримські краєвиди, чи платні портрети — се річ другорядна, а важливе, що в кождій картині відчуваємо великого артиста із своїми фарбами, технікою та творчою інвенцією" (86).

Д. Лукіянович вірно підкреслив, що Стефаник після війни „переніс майже всі теми своїх нарисів на національний ґрунт", засвідчуючи цим „нову фазу своєї творчости" (89). Критик закінчив оцінку В. Стефаника так: „Стефаника пісня приносить у своїх славу йому, а між чужими, далеко й широко, куди тільки донесуть її буйні вітри, що вилітають аж поза межі нашої землі. — Приносить вона славу нам, українському письменству, українському іменню" (92).

З гумором читається те, що написав про Стефаникову збірку „Земля" *М. Сріблянський* (М. Шаповал) (1882 — 1932). Автор уважав себе провідником українського народу ,але був таким керманичем, який оглядається за тим, кого має вести. Для нього найважливіше — пізнати, „що думає наше село, бо наша нація — село" Се найбільше тепер питання — пізнати народну душу, її думи, спомини, надії, буденщину і свята, — особливо її думу про розбудження в часі війни панської і війни нашої з панами".

Для Сріблянського Данило з „Вона — земля" є тільки „сліпим землелюбцем", який „не почуває зв'язку зі світом поза своїм селом". Героїня „Марії" ледве „душею пішла поза своє село". Сріблянському найбільше подобається Максим із „Синів", але не тому, що вислав двох синів на війну за волю України, а тому, що „рушилась" Максимова релігійна філософія, і що Стефаник показав тут силу патетизму ніжности духової, туги над осиротілими душами і сарказми щодо темної ідеї Бога". Сріблянський гадав тоді, — це було в 1926 р., що все лихо нашого села в тому, що „воно ще не обхоплює своїм зором зв'язку вселюдського життя, не уявляє діючих сил, що порушують громадами, містами, клясами, націями, державами і їх комплексами". Тому село придавлене не реальним поняттям просвіти, а „релігійною оманою". Як се зміниться, буде рай для нашого села. Дід Гриць і Максим є вже „вищим щаблем" селянської свідомости — думав Сріблянський, бо в них автор підкреслює не так освідомлення національної ідеї, як „бунт проти сучасного релігійного світу села", та „утворення нової моралі без попа, моралі людини — бога". („Нова Україна", 1926, кн. 3-4, ст. 97-102, стаття „Стурбоване село").

Та відрадніше стає на душі, коли після статті М. Сріблянського можемо взяти до рук поважну працю про Стефаників світогляд, написану в тому самому році письменником *Михайлом Івченком* (1890 — 1939) і надруковану в „Україні", Київ, 1926, кн. 2-3, ст. 183-196 під заг. „Творчість В. Стефаника". Івченко належить до тих українських письменників, що їх репресовано в 30-их роках, і тому про нього не згадується навіть у „Бібліографічному покажчику", який видала Академія Наук.

Івченко бажав у словах і діях Стефаникових героїв відкрити загальні життєві закони всього українського народу від найдавніших часів аж до сьогоднішнього дня, уважаючи Стефаника за „найцікавішу постать в нашій літературі", в нього є те, чого „ні в кого іншого не знайти". Івченко в'яже філософію покутських селян з історією всієї України, бо в їх образовій мові бачить „анімістичну силу", а „анімізм — се ж молодість народу". Поруч цієї здорової стихійної риси, взятої від свого народу, критик бачить і другу рису, антитезу до першої — Стефаників песимізм.

(Далі буде).

НТШ у ЗСА відзначило століття народин Лесі Українки

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ральної постаті драми — Кассандри та філософічне розуміння правди і сили волі. Порівнюючи аналогічні твори Геслера, Кастроппа, Пішінгера і Айленберга, прелеґент зазначив, що Леся Українка пішла по лінії власної інтуїції і дала наскрізь оригінальну версію подій та характерів.

Проф., д-р М. Степаненко передав в своїй доповіді п. н. „Драматична поема „Одержима" Лесі Українки і одержимість", ґенезу створення дієї поеми, що її поетеса написала за одну ніч в стані надмірного емоційного напруження, будучи при ложі смерти Сергія Мержинського. В цій поемі пробивається безмежний альтруїзм, самозречення і самовідданість героїні поеми Міріям, в ній горить рівне і спокійне полум'я одержимости. І як слушно наголошує Валентин Мороз — одержимість це та окрема субстанція і той необхідний компонент для повноцінного духового життя, без якого не розтопити льодовців періоду неволі і упослідження в Україні.

Доповіді прелеґентів, що не мали змоги приїхати на Конференцію, відчитав інж. Р .Кобринський.

„Бояриня" Лесі Українки на сцені в Нюарку-Ірвінґтоні

Відбулася дуже вдала імпреза, якою Школа Українознавства, „Рідна Школа" в Нюарку - Ірвінґтоні відзначила сторіччя від народження великої поетеси, в рямах своїх щорічних мистецьких вечорів. Цими мистецькими вечорами ШУ бажає вдержати близький контакт із громадянством, виказуючи успіхи своєї праці, серед нашої молоді.

Остання мистецька імпреза ШУ — РШ відбулася у першій половині травня ц. р. в Народному Домі. Доповідь про життя і творчість поетеси із зрозумінням духової величі Лесі Українки виголосила, Ірина Жеребецька, кл 4 вища. Збірні декламації дрібних творів поетеси були виконані нижчими клясами, визначеними панями: С. Боровик, О. Ференса і Л. Ґенсьор. Дівочий хор, під проводом Л. Ґенсьор проспівав дві пісні.

Вершинною точкою вечора було виставлення трьох останніх дій „Боярині", глибоко-патріотичного й драматичного твору Лесі Українки. Його гостре антимосковське наставлення привело до цього, що більшовики його не друкують і не толерують, намагаючися робити з поетеси велику пролетарську революціонерку, послуговуючися і тут своєю улюбленою тактикою брехні.

Адріяна Хома, кл. 4-а вища, подала зміст перших двох дій п'єси і їхню інтерпретацію. Слідували три дальші дії у виконанні учнів ШУ — РШ у складі: Галина Гончаренко, кл. 3 вища, — бояриня Оксана; Андрій Чировський, кл. 2 вища — боярин Степан; Любов Мостова, кл. 3 вища, — мати Степана; Катерина Андикович, кл. 4 вища — Ганна, сестра Степана; Петро Мельник і Юрій Турянський, кл. 3 вища, — козаки - гості; Наталія Басняк і Зореслава Ткач, кл. 2. вища, служки в родині Степана.

Сценічна гра нашої молоді, режисерована панями О. Тарнавською і Л. Ткач, пройшла бездоганно, при чому Г. Гончаренко і А. Чировський фесійним виконанням, безпосередньо і природно передаючи свої ролі Оксани і Степана. Українська мова всіх виконавців була добра. Костюми, від ф-ми Бржжник з Ню Йорку, і характеризація виконавців були на високому рівні. Оформлення сцени п-ми Ф. Луцишином і Т. Ліщинським, дивувало, як при мізерних матеріяльних коштах можна було створити щось так ефективного.

Заля була вповні виповнена публікою, але прикро було, що „справжні батьки народу", які на кожних можливих сходинах Відділу УККА, Народного Дому, чи Самопомочі не можуть скінчити дискусії на тему „де наша молодь і як її захоронити", вповні зіґнорували цю наскрізь вдалу імпрезу Школи Українознавства.

Не один глибоко зворушився, коли то Оксана, вмираючи з туги за Україною звертаючись до заходячого сонця, виголосила останні слова в драмі:

„Добраніч сонечко!
ідеш на захід
Ти бачиш Україну —
привітай

З багатьох уст чулося слова щирого захоплення виставою і працею учнів і учителів ШУ — РШ. Це напевно була найбільш вдала мистецька імпреза Школи Українознавства за останні роки. А високий рівень виконання „Боярині" піддає думку про повторення цієї вистави ще може в інших українських осередках, зокрема на ювілейний рік з дня народження Лесі Українки.

Приявний

ПОМЕР ЮРІЙ БОГДАН ЦІСИК

Філядельфія.— Тут помер в п'ятницю 28 травня ц.р. передчасно на 24-ому році життя після довгої і важкої недуги Юрій Богдан Цісик, син Зиновія і д-р Тетяни Цісиків, внук п-тва Алексевичів. Заупокійна панахида буде відправлена в понеділок 31-ого травня увечері в похоронному заведенні Гасина.

Дві доповіді на XVI Конвенції СУА

Союзівка, Н. Й. Тут, на XVI-ій Конвенції Союзу Українок Америки відбулися дві програмові доповіді, які відзначували і підкреслювали теперішню ідеологічну лінію СУА і визначували їхні напрямні на майбутнє.

Перша доповідь письменниці Дарії Ярославської під наголовком: „Оборона нашої культури в роковини Лесі Українки" підкреслювала великий вклад поетеси у піднесення української культури на наших землях, особливо якщо йдеться про писане слово. Її велич духа започаткувала великий підйом у літературнім житті. Це вона висловлює у своїй поезії: „Слово моє, ти єдиная зброє..." Опісля Дарія Ярославська перевела паралелю — життя української культури на теперішній Україні під совєтами і тут на еміґрації. Там на Україні русифікація і зменшений тираж книжок, але помічається щось нове у вихованні молоді. Не зважаючи на переслідування і цензуру — вони творять, передаючи захалявну поезію сюди і там майже розхапують книжки. Тут, на еміґрації занедбання української мови, вияви байдужости і деякого занепаду. Словами Лесі Українки: „Ти моя щира, гартованая мово"... — наша мова це скарб і вдержати її — це вдержати наше життя — закінчила свою доповідь Дарія Ярославська. Цю доповідь вирішено перекласти на англійську мову і переслати всім Відділам.

Друга доповідь письменниці Ірини Пеленської-Пасіки відбулася під час бенкету в мистецькій частині програми під наголовком: „Леся Українка, як жінка в творах життя". Сильний голос поетеси переносився до народу блискавицями і громами і кожне її слово було висловом боротьби. Іван Франко сказав про неї: „Ця слабосила дівчина одинокий мужчина в українській літературі". Ірина Пеленська розповіла про трагічне життя Лесі Українки, її недуги і її невтомні та безупинні змагання. Згадала цікаві моменти з молодих років Лесі Українки, в яких уже тоді проявлялася її жіночість і про її подружжя з Климентом Квіткою. Її ніжність та ліричність находимо і в її поезіях: „Хотіла б я уплисти за водою немов Офелія, уквітчана безумна. За мною вслід плили б мої пісні, хвилюючи, як та вода лагідна, все далі, далі"... Про глибинну вартість її ліричности писав Микола Зеров. В своїх заключних словах письменниця Ірина Пеленська висловилася, що поетесу Лесю Українку можна назвати політиком і ніжною жінкою.

Любов Коленська

Дмитро Гнатюк та Олег Криса концертують в Канаді та ЗСА

Ім'я Дмитра Гнатюка не потребує пояснень, бо відоме воно тут із численних платівок, як теж із попередніх виступів цього мистця в Канаді. Може, однак не всім відомо, що Гнатюк родом із Буковини та що студіював він у Чернівцях, а опісля в Києві в Івана Паторжинського. В Києві він і дебютував в 1949-му році і від цього часу дуже успішно концертує по цілому світі: Далекий Схід, Австралія, Африка, Скандинавські країни, поїздки до Канади, а тепер вперше у ЗСА.

На цій самій програмі будемо мати нагоду теж почути 29-річного скрипаля-віртуоза Олега Крису, уродженця Холмщини, але вихованого у Львові, де студіював він скрипку від 6-го року життя. Він дебютував у Львові, маючи 16 років, а продовжував і завершив свої студії скрипки у світової слави скрипаля Давида Ойстраха з блискучими вислідами. Його віртуозність і мистецький смак принесли йому нагороди лавреата міжнародних конкурсів Венявського, Чайковського, Монтреальського та першу нагороду на конкурсі Паґаніні в Італії. Здобуваючи знамениті рецензії, він дуже успішно концертував вже майже у всіх країнах Европи, теж в Єгипті і на Далекому Сході, а минулого року відбув турне по Америці в серії університетських концертів. Виступає як соліст в концертах з найкращими симфонічними оркестрами, в тому Королівської Симфонічної Оркестри в Лондоні. Ще цього року Криса має відбути серію концертів в Бельгії та Італії. Крім своєї концертової діяльности, Криса вчить в Київській Консерваторії, де завідує катедрою скрипки.

Концерт цих двох майстрів відбудеться в Ню Йорку в Carnegie Hall в понеділок 31-го травня, в Нюарку у Symphony Hall в середу 2-го червня і в Боффало 6 червня. (І.С.)

Єфросинія Кашкалда

(посмертна згадка)

У середу 3-го березня 1971 р. у Клівленді на 77-му р. працьовитого життя упокоїлася бл. п. Єфросинія Степанівна Кашкалда. Покійна походила з хутора Кащенкова Балка на Полтавщині. Її дівоче прізвище — Вусик.

Після одруження в 1914 р. Покійна жила з родиною на хуторі Кашкалди, на Полтавщині. З 1930-го р. втративши все своє майно родина Кашкалдів змушена була переїхати на Донбас, до проживала в різних місцевостях аж до другої світової війни.

В 1943 р. вся родина вирішила залишити Україну і виїхала на еміґрацію, де спочатку замешкали в Польщі, потім в Австрії, а пізніше в Німеччині, звідкіля й виїхали до Америки в 1949 р.

У Клівленді родина належала до української православної автокефальної церкви Св. Тройці, де покійна активно і з великою охотою працювала у церковному сестрицтві аж до своєї хвороби. Але тяжка хвороба перемогла й покійна Єфросинія померла на руках свого чоловіка. Тяжкий і дуже тернистий шлях перейшла покійна... Нелегко довелося їй самій провадити велике господарство без чоловіка, бо його було забрано на 1-шу світову війну, де він пробув аж до революції 1917-го р. але багато гірше довелося їй пережити під час колективізації, бо чоловік покійної мусів залишити господарство а сам переслідуваний, мусів скитатися по різних місцях Донбасу. Покійна ніколи не нарікала на свою долю, була глибоко віруючою людиною. Похорон був дуже урочистий. Дуже багато людей прийшло віддати поклін і випроводити в останню дорогу покійну, а величезна кількість квітів свідчила, що люди направду любили й шанували покійну. Парастас і заупокійну Службу Божу відправляв прот. о. Пасаківський, а церковним хором дириґував п. Я. Сідельник.

Після похорону в похоронному заведенні п. М. Колодія, відбувся поминальний обід, на якому було коло двісті присутніх. Покійна залишила в глибокому смутку чоловіка, двох синів, дві невістки та трьох внуків. Спи спокійно дорога землячко, чужа земля — нехай буде тобі легкою.

О. Капустянський

ЗАКЛИК ПРЕЗИДІЇ КУК З НАГОДИ 50-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Єдина висока школа у світі, що діє поза межами власної національної території—Український Вільний Університет цього року відзначає Золотий Ювілей своєї 50-літньої праці на полі науки й високошкільного навчання.

В минулому Український Вільний Університет, дав можливість закінчити чи доповнити університетські студії соткам молодих українців, які покинули рідні землі зі зброєю в руках після визвольних змагань, а після другої світової війни дав фаховий вишкіл соткам українських політичних біженців, які сьогодні займають відповідальні позиції в країнах їхнього поселення.

У своєму професорському складі Український Вільний Університет зумів об'єднати наукові сили, репрезентуючі на іміґрації всі землі України без різниць на їх релігійну чи групову приналежність. Між почесними докторами УВУ бачимо визначних міжнародних вчених, таких як проф. Г. Симпсон і проф. В. Кірконнел з Канади, проф. Дж. Бирнгам і проф. К. Меннінг із ЗСА, д-р П. Рорбах і К. Швенд з Німеччини, сенатор А. Джіяніні з Італії, проф. Ф. Копрулю з Туреччини та інші.

Місія Українського Вільного Університету незакінчена. Так довго як наукова праця в Україні є під диктатом і служить інтересам совєтсько-російського імперіялізму, Український Вільний Університет служитиме українському народові, як одна з твердинь українських університетських студій поза межами України. Сповнення цеї місії є зокрема важливим сьогодні з уваги на асиміляційні процеси в країнах українських поселень та процес посиленої русифікації на землях України.

Високо оцінюючи завдання, що стоять перед українським вільним університетом, Президія Комітету Українців Канади прийняла рішення патронувати відзначування золотого ювілею Українського Вільного Університету в Канаді, закликаючи всіх українців доброї волі переслати щедрі датки на Ювілейний Фонд УВУ через Централю КУК у Вінніпеґу.

Вінніпеґ, 20 травня 1971
Президія Комітету Українців Канади

Комбатантські та молодечі організації підготовляють...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

формацій, що це свято кол. вояків та молоді і до участи в ньому запрошено все українське громадянство. Побажанням є, щоб усі учасники свята вписали своє ім'я до спеціяльно приготованої на це свято пропам'ятної книги. Доповнено склад комітету посвячення пам'ятника і до нього ввійшли: Е. Гановський — голова Гол. Управи СУМА, В. Росинський — голова гол. Управи ОДУМ, д-р Козак— ОбВУА, д-р С. Никифоряк — Братство УСС, Л. Футала — Т-во к. вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки, В. Гриньох — Братство І УД УНА, Г. Яремчук — Братство Броди-Лев, І. Поліщук — Союз Ветеранів Українського Резистансу, Г. Полчій — Українські Католицькі ветерани, А. Лозинський — ТУСМ, В. Безсонів — Братство св. Андрія в Бавнд Брук. Крім названих учасників нарад, які ввійшли в склад комітету, в нарадах взяли участь: о. М. Земляченко — Консисторія УПЦ в ЗСА, П. Дорожинський — голова Крайової Пластової Старшини, Я. Земляченко, — Українська Православна Ліга (молодша), І. Дмитрук — Об'єднання б. вояків УПА та М. Сидор — Товариство к. вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки. Перед закінченням сходин Г. Яремчук повідомив, що Братство Броди-Лев жертвує на пам'ятник 200.00дол. Усі товариства та громадяни, які бажають скласти даток на покриття коштів будови пам'ятника, зможуть це зробити в час урочистостей посвячення. Д-р І .Козак в імені Г. Полчія, голови Координаційного комітету Комбатантських Організацій Ню Йорку, запросив усіх присутніх та репрезентовані ними організації прибути з прапорами на Зеленосвяточні поминки на оселі Українського Робітничого Союзу в Глен Спей в неділю 6 червня ц. р. По закінченні нарад відбулися сходини членів комітету, на яких обговорено деякі деталі програми а головно справу установлення, походу, почесної стійки та дефіляди як теж порядкової та інформаційної служби. Чергові сходини членів комітету відбудуться в приміщеннях Консисторії УПЦ в С. Бавнд Бруку. Н. Дж. в дні 5 червня 1971 р., початок нарад в год. 10.30 ранку.

Зростають ряди українських наукових сил

Ню Йорк, Н. Й. Мирон, Михайло Демцьо, замешкалий в Глен Оакс. Н. Й. одержав науковий ступінь доктора Філософії у Ст. Джан Університеті, Джамайка, Н. Й.. Впродовж останніх 20-ти років д-р Демцьо працював клінічним психологом. В міжчасі він одержав ступінь бакаляврa і магістра на Пенсильвенійському стейтовому університеті в 1952 і 1953 роках. Під сучасну пору, він на праці психолога в Кредмор — стейтовому шпиталі Квінс, Н. Й., де заразом є програмовим директором та завідуючим програмою внутрішнього навчання. Д-р Демцьо веде свою приватну практику, та співпрацює із психіятричним центром в Брукліні, у відділі психотерапії, де проводить індивідуальну та родинну терапію. Рівночасно, впродовж останніх 20-ти років, д-р Демцьо працює професійним психологом для нюйоркського стейту, а саме: стейтового шпиталя в Централь-Ісліп, і в Ютиці, научного центру в Ельмір (відділ поправний) та стейтової школи в Сиракюзах.

Д-р Демцьо та його дружина Галя, є батьками трирічної донечки Тані, однорічного синка Михайла. Він є сином п. Катерини Демцьо, Істон, Па., та померлого батька Михайла. Рівночасно д-р Демцьо є членом УНС Відділ 361 в Ню Йорку, та бере живу участь в Лізі Українських Католиків.

I. Дурбак

НА З'ЇЗД ПІДГАЄЧАН

„Куди іду — туди іду
А все на Підгайці"...
(Нар. пісня коломийка з Підгаєччини).

Підгаєчани можуть сказати з о. Маркіяном Шашкевичем, що свою епохальну „Русалку Дністровою" з 1837 р. починає словами: „Судилося нам послідними бути"...

Бо продовж останніх 20 років в Америці й Канаді відбулося понад 30 регіональних з'їздів з різних західно-українських земель, а підгаєчани, хоч і пробували скликати сходини й зустрічі земляків довший час з різних причин не мали успіхів.

А треба знати, що в Америці й Канаді живе найменше 2000 колишніх мешканців Підгаєччини, що, положена на західній межі Золотого Поділля, відзначалася незвичайною урожайністю свого чорнозему та патріотичним наставленням своїх мешканців. Літом 1915 р. Підгаєччина ентузіястично вітала переможний похід УСС на схід, а бої, перемарші й перебування УСС на теренах Підгаєччини в 1915-1916 роках мали величезний вплив на національну свідомість її населення. Багато синів Підгаєцької Землі вступили до УСС, УГА, УВО, ОУН, УПА й Дивізії „Галичина", і поклали свої буйні голови за волю України.

В Америці (Нюарку) живе мабуть найстарший з уродженців Підгаєччини проф. Теодор Каськів (93 роки!), що приїхав ще в 1905 р. Далі: д-р Гр. Стецюк, суддя В. Стеткевич, о. Мирон і Василь Головінські, Семен Кучма й ін.

В Канаді живуть ювіляти: Осип Навроцький (80 років), д-р Олекса Яворський (75 років), Іван Кардаш і ін.

Між молодими є багато науковців, мистців і визначних громадян, як посол у Вінніпеґу Богдан Ганущак.

Комісія Реґіональних Дослідів і Публікацій при АТШ робила заходи до створення Підгаєцького Комітету, одначе зустріч на Верховині в серпні 1969 р. не вдалася. Щойно в листопаді 1969 р. повелося підгаєчанам у Дітройті створити Підгаєцький Комітет, що скликав 21 лютого 1970 р. у Клівленді першу конференцію підгаєцьких місцевих комітетів. Тоді створено Тимчасовий Головний Комітет Підгаєчан, що мав підготовити загальний з'їзд підгаєчан 15 серпня 1970 р. у Торонті. Одначе з'їзд відкладено до 29 травня 1971 р., щоб краще його підготовити.

На конференції у Клівленді мені доручено зорганізувати Ред. Колеґію. Після закінчення І-го з'їзду підгаєчан Сходу Америки на Верховині 19 вересня 1970 р. на окремій редакційній нараді я склав звіт зі своєї підготовчої праці та запропонував такий склад Ред. Колеґії: голова д-р Петро Гой, заст. голови й координатор- І. Дурбак, секретар-Мирослав Кучма, члени: д-р В. Душник, д-р Т. Гунчак, мґр. П. Наконечний і мистець Б. Титла. Пізніше докооптовано ще: о. д-ра А. Михальського (Англія), д-ра І. Головінського, дир. М. Клецора, і ред. В. Леника (Німеччина).

Відрадне явище, що втягнено до праці наших середнього віку й молодших науковців, що надаватимуть тон цілій Ред. Колеґії. Також членами Гол. Комітету є переважно підгаєчани середнього віку. Сеніори ввійшли до Почесного Комітету.

Таким чином провід Головного Комітету Підгаєчан і його Ред. Колеґії найшовся в руках молодшої ґенерації, що повинно дати добрі наслідки та заохотити й інші наші реґіональні комітети до наслідування.

Бо до проводу реґ. комітету не муситься вибирати найстарших громадян, що часто не можуть найти спільної мови з молодшими від них. На практиці бачимо деякі невідрадні явища, як розв'язання одного комітету після смерти голови - сеніора, неактивність, брак належної співпраці між кількома ґенераціями уродженців даної землі.

Підгаєчани дали добрий приклад усім іншим реґіональним комітетам. Від першого загального з'їзду підгаєчан у Торонті 29 і 30 травня ц. р. залежатиме, чи наші молодші земляки здадуть свій „іспит зрілости", чи займуть місце своїх старших попередників і будуть працювати з такою відданістю й ревністю для загального добра, та довершуть свою жертвенну працю виданням Підгаєцького Збірника, рідного пам'ятника на вічну пам'ять і славу всім Працівникам і Героям Підгаєцької Землі.

Іван Дурбак
(кол. мешканець Новосілки - Ленч)

Школа Бандуристів ім. Костя Місевича з Гемпстеду, під орудою о. Сергія Кіндзерявого - Пастухова. Молоді учні систематично вивчають сольову гру на бандурі. Захоплені милозвучністю історичного славного інструменту, юні бандуристи прагнуть стати носіями величної традиції українських кобзарів. В неділю, на Зелені Свята, Школа Бандуристів виступить з концертом в Українському Народному Домі в Брукліні, з нагоди храмового свята православної парафії св. Тройці у Брукліні.

Янґставн вислав 1 800 долярів на Фонд Кардинала Сліпого

Парохія УКЦ Св. Тройці переслала 14 травня 1971 р. 1800 дол. Верховному Архиєпископові Кардиналові Йосифові Сліпому зі своєї першої збіркової кампанії. Організаційно - пропаґандивний відділ був створений при Т-ві за Патріярхальний Устрій УКЦ під проводом Дмитра Проця, який поширює інформації про справи Товариства мережною системою, та заохочує мирян включатися в членство Т-ва як також приступати до активу організаційного відділу для поширення пропаґандивної мережі. Громада в Янґставні пішла за прикладом переводжуваної у Клівленді місячної збірки членських вкладок на Фонд „Церква в Потребі", що їх будуть пересилати до Кардинала Йосифа Сліпого. Після заснування Т-ва за Патр. Устрій УКЦ і переслання першої квоти на „Церкву в Потребі" громада у Янґставні приступила до збіркової кампанії на „Фонд Катедри Українознавства". Після збіркових кампаній відділи Товариств приступлять до публікування імен жертводавців на різні народні цілі в минулих і біжучих роках. Відділи Товариств прохають жертвувати на ФКУ не лише тих, що вже жертвували, але і тих, що ще досі не взяли участи в розбудові цієї української наукової інституції на Гарвардському Університеті.

д-р О. Сидоряк

З діяльности Координаційної Ради УККА стейту Коннектикат

В суботу 3-го квітня, в залі Українського Народного Дому в Бриджпорті відбулася нарада Координаційної Ради УККА, стейту Конектикат. На цю нараду прибули представники Відділів УККА з Бриджпорту, Вілімантику, Норвичу, Гартфорду і Ню Гейвену. Засіданням проводив голова Відділу УККА з Бриджпорту Мирослав Стахів.

В програмі нарад порушено справи місцевого й загально-організаційного характеру. В засягу місцевих справ обговорювано святкування 100-ліття уродин Л. Українки, щорічну участь Відділів у стейтовім святі льояльности і виступ Кубанських Козаків. Ширша дискусія розвинулась довкруги актуальної справи виборів до міських, стейтових і федеральних установ. Координаційна Рада рішила, щоб Відділи УККА у виборчій кампанії безпосередньо не анґажувались, а щоб створились спеціяльні виборчі комітети, не пов'язані з УККА.

Порушено також справу надання зв'язків в громадах в яких немає Відділів УККА, а саме: у Ансонії, Теревіль, Денборі та Стемфорді. Представник із Стемфорду, Микола Перепічка приобіцяв відновити Відділ УККА в своїй місцевості, а Координаційна Рада приобіцяла йому допомогти.

Ширшу дискусію викликала справа організаційного характеру, а саме відносин централі УККА до Відділів. Рішено домагатись, щоб централя створила пост організаційного референта, який вдержував би зв'язки з Відділами. Також порушено справу вплачування УНФонду. Були зауваги, що централя УККА не робить жадної поважнішої акції відносно збірки УНФонду. Постановлено звернутись до централі з домаганням, щоб вона присвятила більше уваги на рекляму в пресі братніх союзів. Всі присутні уважали що листи, які висилає централя УККА до поодиноких осіб, приносять не раз більше шкоди як користи, з тієї причини що більшість таких листів одержують особи, які вже давно заплатили свою вкладку до місцевих Відділів. Це викликає замішання, голосні протести й навіть підозріння, що Відділи не відсилають грошей до централі.

Координаційна Рада стейту Конектикат має наради двічі в році й слідуюча нарада відбудеться в Гартфорді, восени 2-го жовтня.

Нарада закінчилася перекуською, приготовленою господарями.

Прес. Референт
Б. Цюропайлович

ШКОЛА ОО. ВАСИЛІЯН В АПОСТОЛЕС

Буенос Айрес. — Цього року поширилось і розбудовується шкільництво в м. Апостолес, де ОО. Василіяни провадять Парафіяльну українську школу та Малу Семінарію. Журнал „Життя" з Арґентини в числі з квітня сповістив, що цього року, крім навчання в 7-річній школі ОО. Василіяни відкрили український Дитячий Садочок — для передшкільного виховання як хлопчиків, так і дівчаток. До Малої Семінарії набирають молодь, яка бажає стати священиками УКЦеркви. Школа й Семінарія утримується з добровільних пожертв вірних УКЦеркви в Арґентині та з інших країн.

Концерт визначних учнів УМІ

Професійний попис визначних учнів УМІ відбувся в неділю 2-го травня ц. р. в залі Інституту Америки в Ню Йорку і зібрав численну, вибрану публіку.

У вступному слові президент Меланія Байлова, висвітлила діяльність Інституту. Перебуваючи у вільному світі, УМІ старанно плекає рідні музичні традиції, не цураючись, водночас, і нових шляхів, як в творчому, так і в загальному житті Інституту. Талановита, обдарована, здібна молодь УМІ, вже набула уміння ставитися до навчання, як до виконання свого професійного обов'язку.

Пройшов захоплюючий концерт клясичних зразків світової та української музики. Обдаровані молоді виконавці, перш за все, зуміли розкрити твори сучасних українських композиторів: Олег Сохан (кл. О. Чипак) запам'ятався прелюдом ес-моль Ревуцького; Олесь Кузишин (кл. М. Байлової) — яскравим виконанням чарівної, насиченої українською народною інтонацією, токкатіни Грудіна; Дозя Сигіда (кл. Т. Богданської) — композицією Лятошинського „Клич до волі", наскрізь побудованою на українській тематиці. Велетенська фігура Бассо Остінато, що з приголомшуючою емоційністю уперто повторюється протягом всього твору, неприховано символізує незламність волі до перемоги. Чи не наймолодшою серед обдарованих виконавців першого відділу концерту, була Одарка Турченюк (кл. Ю. Оранської). Подих великого мистецтва почувався в грі Ірени Пелех (кл. Г. Клим). Могутніми талантами, оздобними фартепіяновою технікою, виявили себе Лариса Крупа, Юрій Стецина, Оксана Борбич, Ірина Шаранevич (всі з кл. Д. Каранович) та Ірена Тромса (кл. М. Байлової). Вишуканим і викінченим виконанням сонати ес-дур Гайдна та „Лiебестраум" Ліста, Ірена Тромса блискуче довела, все у неї служило задумові, ідеї і змісту. Мотря Ходновська (кл. Д. Каранович) в баркаролі Лисенка і етюді е-дур Шопена, використала чудову можливість показати ліричну сторону свого таланту. Але хотілося б її почути й в композиціях іншого емоційного складу. В майбутніх пописах, вона напевно зможе це здійснити і, таким чином, виявити всю широчінь своїх творчих можливостів.

Переходячи до виступу Христини Ступників — меццосопран (кл. сольоспіву К Таранової та Є. Крахна), мені лишається лише послатися на висловлювання, які виходили, як від української публіки та викладачів Інституту, так і від гостей — представників американського музичного світу. Всі вони сходилися на визнанні її рівного великого голосу, прегарної подачі звуку, виразної вимови вокального слова та емоційного фразування.

Атмосфера невимушеного творчого посднання панувала в залі.

Жіноцтво і представники Батьківського Комітету влаштували прийняття, що спряло зближенню присутніх.

Євген Крахно

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!